

כ"ח/תשרי/תשפ"ג
23 אוקטובר 2022

סיכום ישיבת מנהלת נחלים ושטחים פתוחים ערד מס' 6

משתתפים:

ראה רשימת משתתפים (נספח א')

דיון:

1. מטרת הישיבה:

- א. מעקב אחר נושאים לטיפול מישיבת מנהלת מס' 5.
- ב. העלאת נושאים סביבתיים וחברתיים לדיון וקידום לפי ועדות עבודה.

2. מצ"ב מצגת ישיבת המנהלת. סיכום הישיבה והמצגת הועלו לאתר רשות ניקוז ים המלח.

3. נושאים מרכזיים לפי ועדות המשנה:

א. תכנון ומדיניות:

- (1) תכניות ופרויקטים בערד, מרים אלחדד:
התחלת עבודה על תכנית כוללת חדשה שמקודמת באמצעות חברת 'מנעד'. התכנית מקדמת פיתוח באזור הדרומי והמזרחי של העיר. יש כבר חלופה נבחרת על פיה התכנון יגביל פיתוח שיוצא מחוץ לאזורים הבנויים הקיימים ביחס לתכנית המתאר שהוכנה בשנת 2012, ויעודד התחדשות עירונית. המטרה היא לעודד פיתוח נופי ולייצר איזון בין המדבר לעיר.
- (2) הכנת מסמך מדיניות למגוון ביולוגי ואתרי טבע עירוני ושימור מגוון ביולוגי לערד, אמיר בלבן - המסמך שנמצא בתהליכי הכנה ישלים את העבודה שבוצעה במסגרת סקר הטבע העירוני. כיום ערד מובילה את כל תחום הטבע העירוני ומשקיעה רבות בנעשה בטבע שסביבה. מסד הנתונים והמדיניות העירונית מקרינות על התכנית הכוללת ומשפיעות על האופן שהטבע נכנס לתכנון הכולל. המסמך יעסוק בתכנון וניהול תשתיות הטבע ככלי להתמודדות עם אתגרי העירייה, אחת הסוגיות היא הנושא הכלכלי – ביניהן תחזוקת השטחים והתשתיות הטבעיות. בסקר יבוצע גם סקר מפגעים שימש את מחלקת התברואה. ישנה חשיבות גדולה לשיתוף הציבור.
- (3) פארק ערד, דנה רודד - יצירת פיתוח של נכס אזורי חשוב שיקרב אליו את התושבים. בקרוב תתחיל הכנה של תכנית אב לפארק שמטרתה לקרב את הפארק לעיר. זהו פארק אזורי שמשמשים בו תושבים רבים ומבקרים מחוץ לעיר. הפארק נמצא בנקודה אסטרטגית חשובה שמאפשרת יצירת שיתופי פעולה עם קהילות מקומיות רבות.

ב. תיירות וטיילות:

- (1) תוצרי תכנית אופרטיבית לתיירות ערד, אלי שעשוע - כחלק מחזון העיר חכ"ל הכינו תכנית אופרטיבית לתיירות ערד. המוצר התיירותי של העיר היא הסביבה. המטרה העיקרית היא לפתח את השטחים הפתוחים ולהגדיל את מס' התיירים בעיר תוך שמירה על ערכי הטבע והסביבה ערד מחבוק את פיתוח המוצר הדרומי שמהווה מיזם אסטרטגי שיווקי מיתוגי מוביל.

עמוד 1 מתוך 5

- (2) פיתוח ראשי נחלים ערד, אלי שעשוע – כחלק ממאמצים לשיפור אתרי הטבע לתושבי העיר ובהמשך להמלצות התכנית האופרטיבית לתיירות אשר הוכנה לערד, הוגדר פרויקט לפיתוח ראשי שבילי של הנחלים טביה, חסד ומואב והנגשתם לקהל הרחב. הפיתוח יכלול בין היתר: שילוט, חניה סדורה, הצללה, ריהוט, נקודות עניין והסדרת תכנון שבילי ההליכה. התכנית מוגשת למסלול ביצוע של הקרן לשטחים פתוחים.
- (3) תכנית למיתוג כביש נופי 3199 ערד מצדה, אלי שעשוע – הכנת תכנית אב ל"דרך הנוודים" באזור בקעת הקנאים. הפיכת הכביש ליעד תיירותי עם נק' עניין לצד הכביש שמשלבות נקודות תצפית. התכנית תמפה את הנכסים הסביבתיים והתיירותיים והאיומים לתחום שטח העבודה, תגדיר נכסים לשימור ולפיתוח וחשיפת המטייל לטבע ולמסלולי הטיול לאורך הכביש. התכנית מוגשת למסלול תכנון של הקרן לשטחים פתוחים.
- (4) מסעות תענוע, בר ירושלמי- משלחת מחקר המורכבת מאמנים ואנשי מדע משלל דיסציפלינות המחקר, שיצאו למסע בן ארבעה ימים על דרך 'אדום המקראית' העוברת מדרום ים המלח ועד לתל ערד. הדרכים הן רובד שמספר סיפור שבעזרתו מגיעים למגע עם השטח. זהו פרי שיתוף פעולה של מס' בעלי עניין במרחב שזכה להצלחה רבה. בשלב הבא תתקיים תערוכה מסכמת בערד ובמקביל עובדים על יומן מסע דיגיטלי שיאפשר לבצע סקר שטח והיכרות עם המקום, וכן אפליקציה ייחודית למטייל. בהמשך יתקיימו מסעות נוספים.

ג. חינוך וקהילה:

- (1) תכנית עבודה לחינוך סביבתי 2022, שרית מויאל- בשנה האחרונה התקיימו מגוון פעילויות חינוכיות סביבתיות, ביניהם: ימי ניקיון – בדגש על נחל חסד, פסטיבל 'בויובליץ' שהתקיים בנחל חסד גם כן, תכנית 'חינוך מבוסס מקום'- שפועל בבתי הספר התיכוניים במגמות ביולוגיה וגיאולוגיה, והתכנית החדשה שנקראת 'חוג טיול- בוחרים בשישי' בה תלמידים מבתי הספר היסודיים יצאו ללימודים מחוץ לכיתות וקיימו שיעורים וסיורים בטבע שסובב את ערד. לאור הצלחת החוג, בשנת הלימודים הנוכחית יתחיל חוג נוסף – "חוג ארכיאולוגיה" שיחשוף את התלמידים לנושאים שקשורים בחקלאות קדומה, מלאכות קדומות, מקורות מים בעולם הקדום ועוד..
- (2) ועידת אקלים אזורית, נעה כהן קסינגר- לפני כשנתיים התחיל תהליך היערכות של משבר האקלים בשלושת הרשויות האזוריות – ערד, תמר וירוחם. במסגרת ועידת האקלים נחתמה אמנה בה מתחייבים ראשי הרשויות לפעול להפחתת גזי החממה, לצד זה בוצע במהלך השנתיים קודם מיפוי נתונים וניתוחם כשבינואר הקרוב תתקיים ועידת אקלים אזורית שנייה בנושא קיימות מערכות מזון ומים באזורי קיצון. כחלק מהפעילות בתחום בוצעה השתלמות מורים של שלושת הרשויות המכשירה אותם בנושא קיימות. קבוצת המורים הזו מייצרת ידע ושפה שיועבר לתלמידים.

- ד. תחזוקה, פיקוח ואכיפה, גרי עמל: אנו עובדים בשיתוף עם אשכול נגב מזרחי במס' תחומים בהם שמירה על שטחים פתוחים מסביב לעיר וניקיונם, הביטחון הפיזי במרחב והמעורבות של בעלי עניין רלוונטיים במרחב. חשוב שבמנהלת הבאה יגיעו נציגים של מועצה אזורית תמר, נציגות הכפרים וכסייפה.

דיון:

- (1) תכניות ופרויקטים בערד, רונית ניר – יש לחזק את ולחבר את העיר למדבר. פיתוח מוקדי תיירות נוספים במרכז העיר, בכפר הנוקדים ובתל ערד.
- (2) תכנית אופרטיבית לתיירות, עו"ד ניסן בן חמו – ישנה הבעת אמון של יזמים רבים. העיר מקבלת דחיפה להקמת מלון מצדה.

- (3) תכנית עבודה לחינוך סביבתי 2022, עו"ד ניסן בן חמו- העיר הופכת לקמפוס עירוני. זהו חלק מהאלמנט של חינוך מבוסס מקום מתקיימות השתלמויות בנושא קיימות לגנות כחלק מהקמת 'גן יער'.
- (4) תחזוקה, פיקוח ואכיפה, עזרא ששון – בשנתיים האחרונות נעשית עבודה משמעותית בכל הנוגע לשריפת פסולות בשטחים הפתוחים, כל מי שנתפס מקבל קנס. יש לשקול אכיפה כזו גם בסביבת העיר ערד.
- (5) שביל ישראל לאופניים, זוהר צפון - שביל ישראל לאופניים מקיבוץ דביר ועד ערד מאושר לביצוע, כ-80% ממנו נמצא בשטח יער אך רובו עדיין לא בוצע. חשוב לפנות לרמ"י ולהציף את החשיבות בביצוע מידי של השביל. פארק ערד - כמערך תיירות מאוד מחובר לעיר ומהצד השני הוא גם מקרין נוכחות מערבה - לכיוון יער יתיר ותל ערד, צריך לעבוד יחד לפיתוח משני צדדיו. קק"ל תקדם תכנית אב לפארק, אשר העבודה עליה תחל במהלך חודשים ינואר או פברואר 2023. תיירות אתגרית רכה - בעיר ערד אין מספיק עצים, כשתיירים מטיילים בסביבה העיר תמיד נוכחת וגם המפגעים בולטים, אין גורם מטשטש. אולי נכון לחשוב על האוריינטציה של השבילים.
- (6) ראשי שביל, דני גור - יועץ תיירותי לערד - ראשי השביל זו תיירות בסיסית, תיירים צריכים להגיע לראשי שביל מוסדרים עם חנייה, שלטים ושירותים ציבוריים. חשוב שהגופים הסביבתיים יתמכו בהסדרתם במסגרת ההגשות לקרן לשטחים פתוחים
- (7) תל ערד, ד"ר אופיר כץ - הצד המערבי של העיר הוא שער העיר. ממערב נמצא תל ערד שמהווה אתר ארכיאולוגי מאוד חשוב ואין מספיק מודעות אליו. מלבד השיח סביב פארק ערד אין לשכוח את התל.
- (8) ארגון DMO, ד"ר שחר שילה - אשכול נגב מערבי ואשכול נגב מזרחי איחדו כוחות ויחד אנחנו מקימים בימים אלה מנהלת תיירותית אחודה לכל הנגב. התפיסה היא להפוך את הנגב ליעד תיירות עולמי. הכוונה היא שבסוף כל רשויות הנגב ייקחו חלק במנהלת. משרד התיירות מאוד תומך במהלך.
- (9) עו"ד ניסן בן חמו - מזמין את כל השותפים להעלות נושאים ולהציף את הדברים לדיון במנהלות הבאות.

העתקים :
משתתפים- נספח א'

נספח א' – רשימת משתתפים בישיבה לפי גופים

גוף	שם	תפקיד
עיריית ערד	עו"ד ניסן בן חמו	ראש עיריית ערד
	גרי עמל	מנכ"ל העירייה
	רחל לנצ'נר	מנהלת מחלקת חינוך
	מרים אלחדד	מהנדסת העיר
	רמי גדקר	מנהל אגף תברואה
	יואב פלישר	מנהל מחלקת הגינון
	אלי שעשוע	תיירות ערד
	אוריאל ישראל אלחיאני	חבר ועדה לאיכות הסביבה
	איתי פרימן	מנכ"ל רשות ניקוז ים המלח
	מוריאל קוסומונו	מתכנתת סביבתית
יח"ס נגב מזרחי	איילה אברהמי גובר	מנהלת היחידה לאיכות הסביבה נגב מזרחי
	נעה כהן קיסינגר	רכזת קיימות
	שרית כהן מויאל	רכזת חינוך
	דנה רוודד	מתכנתת סביבתית
רט"ג	עזרא ששון	מנהל מרחב נגב צפוני
	עדן אוליאל	רכזת תחום פסולת
	אייל בן גיאת	פקח רט"ג של אזור ערד
קק"ל	זוהר צפון	מנהל מחלקת תכנון – מרחב דרום
רשות העתיקות	רחל רוחמה דגן	מנהלת מרכז ארכיאולוגי חינוכי נגב
משרד התיירות	אורי טאוב	אגף אסטרטגיה
המשרד להגנת הסביבה	רננה אילן	רכזת תשתיות
מכון מחקר ים המלח	רעות ברגר טל	אקולוגית הג"ס מחוז דרום
רשות מקרקעי ישראל	ד"ר אופיר כץ	חוקר
משרד הבינוי והשיכון	צביקה אייזיק	פקח רמ"י של אזור ערד
החברה להגנת הטבע	אדרי חני שליו	סגנית מנהלת חטיבה טכנית, מחוז דרום
חברה להגנות ים המלח	אמיר בלבן	מנהל תחום טבע עירוני
המרכז לאומנות עכשווית ערד	אריז דהאן	סמנכ"ל תכנון, משאבים ורכש
חברת Grasshopper	בר ירושלמי	אמן
יחידת חילוץ ערד	דני גור ומורן שטארק	יועצי תיירות, תכנית אופרטיבית לתיירות ערד
ר.א.ש תיירותי	אורי קוצר	מנהל יחידת חילוץ ערד
עמותת תיירות ערד	ד"ר שחר שילה	
	רונית ניר	
	סתיו פרז	יו"ר עמותת התיירות

נספח ב' – מסגרת עבודה

1. המנהלת מורכבת מוועדת היגוי רחבה בה חברים כל השותפים.
2. המנהלת הינה וולונטרית, החלטותיה מתקבלות בהסכמה.
3. בראש המנהלת עומד ראש עיריית ערד, עו"ד ניסן בן חמו.
4. המנהלת מתכנסת פעמיים בשנה, או לפי צורך.
5. סדר היום של המנהלת יישלח מראש וייקבע על בסיס ועדות עבודה.

איש קשר	נושאים לדוגמא	חברי ועדה	מרכז ועדה	וועדת עבודה
דנה רוזד danar@negevenv.org.il	תכנון שכונות חדשות, תשתיות; יישום הנחיות מרחביות; תאום בין תכניות אב; מידע מרחבי; ייזום פרויקטי פיתוח ומענה לק"ק; מחקר אקולוגי.	יח"ס; אגף הנדסה; משרד השיכון; רמ"י; תאגיד הביוב; קק"ל; רט"ג;	יח"ס נגב מזרחי	תכנון ומדיניות
יערה חסאר yaara_h@arad.muni.il	פסולות בנחלים; דיווח על מפגעים; פריצות לרכבים.	מנכ"ל; אגף תברואה; רמ"י, רט"ג, תאגיד הביוב, רשות בדואים.	מנכ"ל עירייה	תחזוקה, אכיפה ופיקוח
אלי שעשוע eli@kalkalit-arad.co.il	פרויקט סף המדבר; תשתיות מטיילים שאינן בשמורת טבע; שבילי ערד למיניהם; פרויקטים תיירותיים; חניוני לילה.	חברה כלכלית; רט"ג; עמותת תיירות; קק"ל; רשות הבדואים.	חברה כלכלית	תיירות וטיילות
שרית מויאל Saritm@negevenv.org.il	מגבונים בנחלים; תכניות חינוכיות; אירועי שיא; שילוב פעילות חינוכית בפרויקטים הנדסיים.	אגף חינוך; יח"ס; קק"ל; רשות בדואים.	יח"ס נגב מזרחי	חינוך
מוריאל קוסומנו moriel@dsla.org.il	ריכוז פעולת המנהלת.	מנכ"ל עירייה; יח"ס; רשות ניקוז ים המלח.	רשות ניקוז ים המלח	תכלול